

Список використаних джерел

1. Бігун В.С. Євген Ерліх: життя і правознавча спадщина (актуальний наукознавчий нарис) / В.С.Бігун // Проблеми філософії права. Міжнародний часопис. – К.; Чернівці, 2005. – № 1-2. – Т. III. – С. 105-126.
2. Георгіца А. З. Соціологія права Євгена Ерліха : на шляху до інтеграційного право розуміння / А.З. Георгіца // Науковий вісник Чернівецького університету. Правознавство. – 2012. – Випуск 168. – С.7-12.
3. Ерліх Євген. Соціологія права. – Л.,1913. – 14 с.
4. Іванюк Р.В. Специфіка юридико-соціологічних чинників в правотворчому процесі / Р.В.Іванюк // Проблеми філософії права. – 2013. – Т. III. – С. 181-182.
5. Костицький В.В. Захист суспільної моралі як нова функція демократичної держави / В.В.Костицький // Малий і середній бізнес (право, держава, економіка). – 2010. – № 3-4. – С.3-12.
6. Костицький В.В. Соціологія сучасного право розуміння та проблеми конституційного закріплення теорії розподілу влади / В.В. Костицький // Соціологія права. – 2013. – №1. – С.3-12.
7. Куракін О.М. Співвідношення верховенства права у розрізі соціологічної концепції право розуміння / О.М. Куракін, М.Ю. Романов // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2015. – Випуск 2. – Т. I. – С.33-36.

Раєвський Р.

студент V курсу юридичного факультету

Тернопільського національного

економічного університету

Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри

теорії та історії держави і права Подковенко Т.О.

ОСНОВНІ ЗАСАДИ СУЧАСНОЇ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ

Здійснення ефективної правової політики на сучасному етапі розвитку українського суспільства є однією з визначальних умов його подальшого демократичного реформування, зміцнення в країні інститутів правової держави, конкурентоспроможної ринкової економіки, забезпечення реалізації прав і свобод людини і громадянина. Правова політика як діяльність держави та інших політичних інститутів, спрямована на створення ефективного механізму дії права, цивілізоване використання юридичних засобів у досягненні правових цілей.

Проблемним аспектам визначення та функціонування правової політики займалися такі вітчизняні науковці як Железняк Н.А., Закалюк А.П., Матузов Н.І., Москвич Н.М., Недюха М.П. Петришин О.В., Руднєва О.М., Ярмиш О.Н.

Роль правової політики у країнах пострадянського простору, які переживають складний перехідний період, незупинно зростає, що є результатом впливу багатьох чинників.

Першим чинником є те що, ця політика спрямована на впорядкування правової сфери, яка своїм юридичним інструментарієм могла б оптимізувати економічні, політичні, соціальні, екологічні та інші відносини. Як свідчить практика, ефективність регулювання найбільш складних і важливих суспільних відносин значно зростає, якщо воно здійснюється засобами правової політики, оскільки передбачає цілеспрямовану діяльність на основі науково обґрунтованих

механізмів, засобів і принципів із досягнення стратегічних цілей і тактичних завдань держави та суспільства (і навпаки, це максимально виключає спонтанність, непередбачуваність, будь-які відхилення від визначених цілей). Другий чинник свідчить про те, що формування правової політики є об'єктивною реакцією держави на потреби внутрішнього узгодження та упорядкування потоків юридичної інформації, що містяться у різних правових актах і мають стійку тенденцію до підсилення.

Потребують вирішення на державному рівні питання дальшого розвитку правосвідомості населення, подолання правового нігілізму, задоволення потреб громадян у одержанні знань про право. Це може бути забезпечено, насамперед, шляхом удосконалення правової освіти населення [1, с. 1].

Як відомо, відсутність належного реагування з боку держави за таких умов призводить до вкрай негативних наслідків, передусім до зростання юридичної безграмотності населення.

Будучи усвідомленою, консолідованою, ця політика втілюється передусім у конституціях, законах, кодексах, інших фундаментальних нормативно-правових актах держави, спрямованих на охорону та захист даного суспільного та конституційного ладу, розвиток суспільних відносин в потрібному напрямку [2, с. 9].

Ще одним чинником є необхідність забезпечення встановлення демократичного правопорядку в країні, протиставлення високому рівню криміналізації суспільства, подальшому зростанню організованої злочинності та корупції послідовної програми правових дій, втілених в системній правовій політиці держави.

У теперішніх умовах, коли ні в кого не викликає сумнівів потреба у децентралізації багатьох функцій державної влади, розвитку місцевого самоврядування, стає цілком очевидно, що результативне упорядкування правових і пов'язаних із ними інших відносин на регіональному рівні можливе лише у межах правової політики.

На ефективність правової політики суттєво впливає рівень економічного розвитку, стабільність виробництва, соціального благополуччя населення, культурні традиції, що склались у суспільстві, особливості психології та менталітету нації, а також процеси самоорганізації та самоврядування населення [6, с. 38].

Термін «правова політика» останнім часом належить до таких термінів, що найчастіше вживаються в науковій юридичній літературі. Дуже широким є використання цього терміну в політичній риторичі. Однак, ні в назвах чинних законодавчих актів України, ні в їхніх текстах визначення «правова політика» не використовується. Це не є випадковим, оскільки даний термін не є однозначним.

Сьогодні термін «правова політика» існує в трьох інтерпретаціях:

- діяльна (правова політика розглядається як науково обґрунтована і послідовна діяльність державних і муніципальних органів пов'язана із створенням ефективного механізму правового регулювання);
- ідеологічна (відповідно з цією інтерпретацією правова політика вбачається як комплекс ідей, заходів, програм, настанов, завдань, які реалізуються у сфері права і завдяки праву);

- у третьому варіанті правову політику прийнято сприймати як частину державної політики. Дуже важливо зазначити те, що здійснювана у державі правова політика визначається типом праворозуміння.

Отже, правову політику можна розглядати як певне особливе політико-правове явище, яке формується внаслідок системної, науково обґрунтованої діяльності держави і громадських об'єднань, і таке явище спрямоване на визначення тактики і стратегії правового розвитку суспільства, забезпечення прав і свобод людини та громадянина вдосконалення механізму правового регулювання, побудову правової держави [4, с. 8].

Якщо акцентувати увагу на основній якості правової політики, якою є її державно-вольовий характер, вчені й дослідники пропонують виділяти такі специфічні ознаки правової політики:

- право й правова система є об'єктом правової політики й водночас засобом її реалізації;
- правова політика є побудованою на праві і пов'язана з правом, а також має багаточисленні суб'єкти свого формування;
- спирається на примус;
- правова політика завжди є публічною;
- вона є офіційною;
- здійснюється правовими методами;
- врегульовує складні відносини які виникають між індивідом, суспільством і державою;
- складається з різних рівнів (загальнодержавний, міжнародний, регіональний, муніципальний, локальний).

З усіх нових підходів, які останнім часом отримали підтримку в правовій літературі, варто відзначити таке. Правову політику науковці пропонують розглядати як продукт діяльності не лише держави, а й структур громадянського суспільства, які формуються. Йдеться про значне розширення сфери і меж впливу правової політики, оскільки в нових умовах вона здійснюється не тільки «у сфері права», а й «через дію права», «за допомогою правових засобів». Це дозволяє включити різновиди політики, заснованої на праві, до складу правової політики.

Серйозні аргументи наводяться на користь такого критерію відмежування правової політики у сфері права від інших її різновидів як зв'язок не тільки з правовою формою, а й з правовою сферою.

Правова політика – це державна політика, і саме тому, найактивнішим її суб'єктом є держава, яка потребує ефективної взаємодії суб'єктів правової політики, розглядається як умова оптимізації правової політики, має ланцюговий і багаторівневий характер, що включають і окремих представників громадянського суспільства і органи державної влади.

З принципів правової політики можна виділити наступні: гуманізм; законність; гласність; принцип наукової обґрунтованості; поєднання інтересів особи, суспільства і держави; пріоритетність прав людини; відповідність міжнародним правовим стандартам; реалістичності; передбачуваності; принцип легітимності; справедливості; демократичний характер; соціальна спрямованість.

Політика є тісно пов'язаною з правом та навпаки. На практиці це може означати те, що законодавці беруть безпосередню участь у визначенні засад зовнішньої і внутрішньої політики держави, в той час як виконавча влада в особі

Уряду й Президента безпосередньо залучені до формування вітчизняного законодавства. Відповідно до цього, у більшості демократично розвинених країн суб'єкти правотворчості це безпосередні учасники процесу визначення, розробки і втілення в життя деяких програмних завдань державної політики. Проте, в процесі роботи над проектами нормативно-правових актів, вони можуть виконувати свою роботу до певних меж: лише законодавцям надане право приймати остаточні рішення, що стосуються майбутньої долі розроблених законопроектів (прийняття їх в цілому, внесення відповідних поправок чи взагалі відхилення).

Отже, вплив політики на правову систему держави суттєво посилюється в періоди реформування суспільства: демократизація та гуманізація суспільних відносин активно впливає на формування політичної свідомості та політичної культури населення як елементів політичної системи, що обумовлюють ефективність правової системи. Формування правосвідомості та правової культури громадян як напрям реалізації державної правової політики полягає у здійсненні цілеспрямованого впливу на різні соціальні верстви населення з метою підвищення їх правосвідомості та правової культури, доведенні до їх відома офіційних поглядів з питань згаданої політики.

Список використаних джерел

1. Гусарєв С. Д. Юридична деонтологія (Основи юридичної діяльності): навч. посіб. / С. Д. Гусарєв, О. Д. Тихомиров. – К.: Знання, 2005. – 655 с.
2. Железняк Н. А. Поняття державної правової політики та її загальна характеристика / Н. А. Железняк // Наукові записки КНЕУ. Юридичні науки. – 2003. – Т. 21. – С. 13.
3. Жук Н. Правова освіта чи правове виховання. // Юридичний вісник України. – 2003. – 7-13 червня. – С. 27.
4. Минькович-Слободяник О.В. Види правової політики України / О. В. Минькович-Слободяник // Часопис Київського університету права – 2012/2 – С. 21-23
5. Національна програма правової освіти населення, затверджена Указом Президента України від 18.10.2001 р. № 992/2001.
6. Недюха М. Правова політика України: новітні виміри / Микола Недюха // Вісник Академії управління МВС. – 2010. – № 4(16). – С. 38-45.
7. Правова політика України: концептуальні засади та механізми формування: зб. матеріалів наук.-практ. конф. (Київ, 2 грудня 2012 р.) / за редю О.М. Рудневої, д.ю.н. проф. – К.: НІСД, 2013. – 160 с.

Різник Д.

*студентка / курсу юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету*

*Науковий керівник: к.і.н., доцент кафедри теорії
та історії держави і права Грубінко А.В.*

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ

Проблема правового забезпечення екологічної безпеки України стає особливо актуальною та важливою на даний момент. Виникнення екологічних